

A távbeszélő névsor.

Írta: DR. SZILÁRD BÉLA, m. kir. postatanácsos.

L'annuaire téléphonique. Par le Docteur Béla Szilárd, conseiller des Postes.

L'auteur fait connaître le développement des annuaires téléphoniques hongrois depuis 1882, jusqu'à présent. Le premier annuaire téléphonique professionnel fut édité en Hongrie en 1897 par une entreprise privée, en 1901 par l'Administration postale, entre 1911—1927 de nouveau par des entreprises privées, depuis 1927. par l'Administration postale. — En 1931, la forme extérieure des annuaires hongrois sera modifiée.

A telefonnévsor a távbeszélőnek hű képe. Alakjából, nagyságából, megjelenésének sűrűségéből az intézmény fejlettségére a legnagyobb biztonsággal lehet következtetni.

A régebbi magyar telefonnévsorokat a m. kir. posta nem gyűjtötte. Ekallódtak! Csak egyes, egymástól aránylag távol eső időpontokban megjelent névsorok állanak rendelkezésünkre, úgyhogy ezek alapján a magyar távbeszélő fejlődéséről csak hézagos képet nyerhetünk. Sajnos, a Magyar Nemzeti Múzeum sem rendelkezik gyűjteményükkel, mert katalógusszámba vették és mint ilyeneknek fontosságát nem tulajdonítottak.

Ehhez a körülményhez nagyban hozzájárult, hogy a magyar távbeszélő hosszú időn keresztül magánvállalkozás kezében volt és a vállalat megszűnésével a névsorok is megsemmisültek.

A megtalált legelső magyar telefonnévsor 1882-ből való.

„A budapesti telefonhálózat előfizetőinek névsora” címmel Schlesinger és Wohlhauer nyomdájában 1882. február 1-én megjelent névsor 238 előfizetőt tartalmaz. Nullás (34x42 cm. méretű) nagyságú írópapiroson készült. Az első oldal a címlap, a második és harmadik a tulajdonképpeni névsor, a negyedik üres. Az előfizetőket oldalanként két hasábon ABC sorrendben a név, foglalkozás és lakásadatok feltüntetésével sorolja fel. Abban az időben névvel és nem kapcsolási szám bemondásával kellett összeköttetést kérni. Éppen ezért, a jelenlegi névsoroktól eltérően, a kapcsolási számokat még nem tartalmazza. Érdekes megemlíteni, hogy a legtöbb előfizető neve előtt * jel áll. Ennek értelmét azonban jelmagyarázat hiányában ma már nem tudjuk megadni. A csillag a későbbi névsorokban is előfordul. Így jelölték meg azokat az állomásokat, amelyek a megjelenés idejében

még nem voltak bekapcsolva. Lehetséges, hogy a csillagnak ebben a névsorban is ez a jelentése. E feltevés helyessége mellett szól az a körülmény, hogy az állomások bekapcsolása tartalék vezetékek, kábelek hiányában hosszabb időt vett igénybe, mert minden egyes állomás részére külön kellett megépíteni a vezetéket, gyakran az egész városon keresztül.

Nem lehetetlen tehát, hogy a névsor megjelenésekor ezek az állomások még nem voltak üzemben és csak fokozatosan voltak bekapcsolhatók.

A névsor számos olyan előfizetőt sorol fel, akiknek nevével a mai névsorokban is találkozunk. Pl. Triesti biztosító, Pesti magyar kereskedelmi bank, Flóra gyertyagyár, Machlup börgyár, számos malomvállalat, Ganz és társa, Geittner és Rausch, Goldberger kartonnyomógyár, Oetl Antal vasöntődéje, stb. Feltalálhatók az első előfizetők között állami hivatalok és közlekedési vállalatok is. Köztük a pénzügy-, kereskedelemügyi-, valamint az azóta megszűnt közmunka- és közlekedésügyi minisztériumok, az országgyűlés, sőt utóbbi házányának a lakásán is van távbeszélő állomás.

Érdekes megállapításokra jutottunk az első távbeszélő előfizetők foglalkozási statisztikájának összeállítása során. Állami és közhivatal előfizető volt 8, árpagyönggyár 1, ásványvízkereskedő 1, két állomással, bankár 6, bank- és takarékpénztár 14, tizenhat állomással; bánya 5, hét állomással; bérház 1, bizományos 3, biztosítóintézet 3, börgyár 2, négy állomással; bórkereskedő 2, cementgyár 1, divatárúkereskedő 3, köztük 2 kimondottan férfi divatárúkereskedő, építész 1, faügynök 1, fakereskedő 1, fényképész 1, foglalkozása nincsen feltüntetve 3 előfizetőnek, földbirtokos 1, fuvaros 2, fűrészgyár 1, gabonakereskedő 5, gépgyár 8, kilenc állomással; gyár közelebbi megjelölés nélkül, 8, kilenc állomással; gyertyagyár 1, gyufagyár 1, hajógyár 1, hajózási vállalat 3, hírlapíró 2, napilap 7, hírlapterjesztő vállalat 1, hírlaptudósító 1, iskola 1, jutakereskedő 2, kaszinó 3, keményítőgyár 1, kereskedő és nagykereskedő közelebbi megjelölés nélkül 12, tizennégy állomással; könyvnyomda 6, könyvkereskedő 1, lámpagyár 3, lisztkereskedő 4, magánzó 1, malom 13, mérnök 1, óragyár 1, papírgyár 2, három állomással, papírkereskedő 4, raktárház 2, selyemkereskedő 1, sertéshizlaló 1, sertéskereskedő 1, két állomással; sodronyszövetgyár 1, sörgyár 1, két állomással; férfiszabó 1, szállítóvállalat 4, szálloda 5, szénkereskedő 1, három állomással; szeszgyár 8, kilenc állomással; terménykereskedő 12, tőzsde (érték- és gabonatőzsde) 2, ügynök 4, ügyvéd 3, vállalkozó 2, vasöntőde 1, vasút 4, nyolc állomással; vászonkereskedő 3, zálogház 1, két állomással.

Ebből a statisztikailag összeállításból láthatjuk, hogy a telefonnak, mint forgalmi tényezőnek fontosságát a közlekedési vállalatok mindjárt felismerték. Korán kapcsolódott be a közigazgatás is. Hazánk agrár jellege a telefonelőfizetőkben is kifejezésre jut, amire a gabona- és terménykereskedelem tényezőinek nagy számából (malmok, bankok, tőzsde, gabona- és terménykereskedők, sör- és szeszgyárak, árpagyönggyár, stb.) következtethetünk. Érdekes, hogy az első előfizetők között két férfi divatárúkereskedő és 1 férfiszabó szintén feltalálható, míg a női divatszakmának még egyetlen képviselője sem akadt.

A megmaradt névsorok közül ezt időrendben egy 1889. évi március hó 1-éről származó, „Az Athenaeum Társulat könyvnyomdájá”-ban előállított névsor követi. Az 1882. óta eltelt 7 év alatt a magyar telefon nagy fejlődésére tekinthet vissza. Ugyanis ez „A budapesti állami telefonhálózat előfizetőinek névsora” az 1882. évvel szemben már 1183 előfizetőt sorol fel. Füzetalakú, terjedelme 30 oldal, amiből a tulajdonképpeni névsorra valamivel több esik 26 oldalnál. Borítéklapja szürkeshínű vastagabb nyomópapiros.

Második oldalán közzétett értesítés szerint az állami távirda hivatalban 1883. óta működött táviratközvetítő telefonállomás. Akkor a posta és távirda még nem volt egyesítve.

A telefon hatalmas fejlődési méreteire következtethetünk abból is, hogy a névsor elején a hálózat igazgatósága külön oldalon sorolja fel azt a 40 új előfizetőt, akik 1889. évi január és február hóban kapcsolattak be. Ezidőtájt már a főváros területén 32 nyilvános távbeszélő állomás van üzemben, amelyek „Nyilvános telefon állomás” névvel és római számmal vannak megjelölve. Ezeknek akkor, amidőn kevés telefon volt forgalomban, nagy jelentőségük lehetett.

A következő 1890. évi január hó 1-én kiadott névsor terjedelme 36 oldal, amiből a tulajdonképpeni névsorra 31 oldal esik.

Valószínű, hogy a kapcsolás lassúsága, valamint a téves kapcsolások miatt gyakori volt a panasz. Ezért a hálózat igazgatósága arról értesíti az előfizetőket, hogy a központi hivatalnál főnöki állásokat létesített. A főnökök — a mai ellenőrök — a panaszok megelőzése érdekében egész napon át teljesítettek szolgálatot. Azóta 1924-ig a budapesti távbeszélő névsorok fedőlapja piros vagy rózsaszínű volt,

Az 1889. és 1890. évi névsorokban az előfizetők felsorolása nem egységes. A legtöbbjének neve előtt ott áll már a kapcsolási szám, amely egy tagozású. A 3, illetőleg 4 számjegyből álló kapcsolási számokat még egy csoportba adja közzé, tehát így: 1397, 13—97 helyett. Az 1897. évi névsorban már kéttagúak a kapcsolási számok. A kapcsolási számnak azonban jelentősége még nem volt, mert az összekötést nem a kapcsolási szám, hanem a név bemondásával kellett kérni. Egyes előfizetők neve előtt csak * jel áll. Ez a jel olyan állomást jelent, amely a névsor megjelenési időpontjában még nincsen bekapcsolva. Vannak, akiknek neve előtt ismeretlen okból sem kapcsolási szám, sem pedig a * jel nincsen.

Az 1894. évi október—decemberi névsor terjedelme már 92 oldal, amiből az előfizetők felsorolása 69 oldalt vesz igénybe. A Budapest—környékbeli hálózatok közül a budafoki (14), monori, hidegkúti, erzsébetfalvai (6), soroksári, kisperesti (7), rákospalotai (2) biai és budai előfizetőket is közli. Az 5. oldalon levő értesítés szerint a budapest—bécsi állami távbeszélő berendezést a budapesti előfizetők is igénybevehették (1893. június 1-től).

Ebben találunk első ízben hirdetéseket is és pedig mind a fedőlapokon, mind a szöveg közé nyomtatott oldalakon. Az akkori, ma is ismert hirdetőik közül megemlíthetők a Budapesti Hírlap, Magyar (ma Tudor) accumulatorgyár, Dietrich és Fia (ma Dietrich és Gottschlig), Katzer szücs, Sternberg hangszerkereskedő, Törley pezsgőgyár, Ma-

gyar fém- és lámpaárúgyár rt. Jellemző, hogy a hirdetések egyrésze még németnyelvű és a „Petőfi magy. közp. kiadóvállalat” (Vörösmarty-u. 33.) vette fel.

Fontos időpont a telefonnévsorok történetében az 1897. év. Ebből az évből két névsor maradt fenn. Az elsőt 1897. január havában „A budapesti m. kir. állami távbeszélőhálózat bérleti rt.” adta ki. Szerkesztője, amint ezt a névsor feltünteti, Zborovszky Andor volt. Légrády Testvérek nyomdájában nyomattak és a fedőlapon látható jelzés szerint minden hó 1-én jelentek meg. Ez már két részből áll. Az első rész a betűrendes névsor 100, a második „A budapesti állami távbeszélőhálózat t. c. előfizetőinek foglalkozás szerinti csoportosítása” 110 oldal terjedelemben. A közös füzet tehát 210 oldalas. Ez a megtalált legrégebbi magyar távbeszélő szaknévsor. A szaknévsor rész címlapján található jegyzet szerint „A csoportosítás a bejelentési ívekben tett bevallás, illetőleg a betűrendes névsor alapján lett összeállítva, ahol a foglalkozás több különböző jelzővel van felemlítve, ott mindig az első helyen említett vétetett alapul”.

Maga a szaknévsor szakmajegyzékkel kezdődik. Ebben néhány alcsoportosítást (pl. Divatárkereskedők a) női divat, b) férfi divat), sőt hivatkozásokat (pl. Hidmérleggyárosok l. Mérleggyárosok) is találunk.

A szaknévsorba még mindenki felvétetett, azért ilyen szakrovatokat is láthatunk, pl. állami, fő- és székvárosi hivatalok, intézmények, gyárosok, igazgatók, ipar, kereskedők, nagykereskedők, bérházak, országgyűlési képviselők, tűzoltók, vállalatok stb., mindmegannyi olyan rovat, amelyeknek ily általánosságban a szaknévsor szempontjából értelmük nincsen. Kuriózum kedvéért felemlítem, hogy az állatorvosok az orvosok egyik alcsoportjaképpen szerepelnek.

Hirdetéseik nincsenek, a szaknévsorban is minden reklámjelleg nélkül, egyformán a kapcsolási szám, név, lakásadatok felsorolásával vannak feltüntetve az előfizetők.

E a névsor már kiterjedt távolsági összeköttetéseket is sorol fel: Budapest—Arad, Bécs, Győr, Kecskemét, Komárom, Pozsony, Sopron, Szabadka, Szeged, Székesfehérvár, Szombathely, Temesvár stb.

Az 1897. évi másik névsor november 1-ei kelettel Légrády Testvérek-nél készült. Ezt már a budapesti m. kir. távbeszélőhálózat igazgatósága adta ki. Ez a névsor a januáritól csak annyiban tér el, hogy szaknévsora nincsen.

A névsor hátoldalán feltűnő nyomással az a felhívás van, hogy a kapcsolást név és szám bemondással kell kérni, jöllehet ezt már az 1890. évi február hó 8-án kelt 215. K. M. számú rendelet is előírta.

1897-ben a vidéki távbeszélőhálózatok névsorai szintén forgalomban vannak. Nagy kár, hogy ezek a fejlődés szempontjából mindenestre értékes névsorok nem találhatók fel.

A következő 1898. évben pótfüzetek is jelentek meg. Ezek lapjai a rendes névsorokkal egyenlő nagyságúak, piros papíroson készültek és emiatt nehezen olvashatók. Címlapjukból arra lehet következtetni, hogy a negyedévenként kiadott rendes névsorok megjelenése óta beállott változásokat hozták havonként a közönség tudomására.

1899-ben és 1900-ban a névsorokat az Országos Központi Községi Nyomda állította elő. Kiállításuk tekintetében az 1897. évitől miben sem térnek el.

1900-ból három névsor maradt fenn, egy januári, áprilisi és októberi füzet. Az áprilisi füzet borítékára ragasztott vignetta szerint ezidőtájt a m. kir. posta a névsorokat az előfizetőknek házhoz kézbesítette. A címzést és szétküldést a „Fővárosi Címiroda” Budapest, VIII., József-körút 26. Tel. 59—67. végezte.

Érdekes adata az október havi névsornak, hogy akkor helyezettett üzembe budapest-környékbeli központképpen a Budapest—Lipótmező távbeszélőközpont egy előfizetővel. („Schlegel és Rácsky, mészégető, kőbánya, a nagykovácsi határban.”)

1900-ig bezárólag a névsorok oldalterülete 14,5 x 22,5 cm. volt.

Ez a méret 1901-től 12,5 x 20 cm.-re csökken. Ettől kezdve a névsorok évenként négyszer jelennek meg. Az 1901. évi névsor két különálló füzetben készült. Az első füzet 136 oldalas és a betűrendes részt tartalmazza. Ez kéthasábos. Az előfizetők kapcsolási számát és nevét, továbbá a beiktatás terjedelmét lehetőleg egy sorra csökkentendő a foglalkozást rövidítve, vagy egyáltalán nem tünteti fel. A név mellett betűkből és számokból kombinált egy, esetleg több jelzés áll, melynek alapján az előfizető foglalkozása és lakásadatai a második füzetben, a szaknévsorban találhatók fel.

Ezt a m. kir. posta kiadásában megjelent első 288 oldalas szaknévsort („A budapesti m. kir. távbeszélőhálózat előfizetőinek cím- és lakásjegyzéke”) a budapesti m. kir. távbeszélőhálózat igazgatósága adta ki évenként január hóban, egyhasábos alakban. A szakmák betűvel és számmal vannak megjelölve. Pl. „A—1. Ablak és lakástisztító vállalatok”. Az előfizetők felsorolása szakmánként a kapcsolási szám, név és lakáscím adatok közlése mellett ABC sorrendben történik. A szakmajegyzék nagyjában megegyezik a régi 1897. évvel, figyelembe véve természetesen az időközi fejlődést. Az 1897. évi szakmajegyzék terjedelme 5, az 1901-esé már 8 oldal. Ebben a szaknévsorban is találunk még ilyen rovatokkal: pl. bérházak közös telefonjai, bíróságok, előjáróságok, fogházak, hivatalok, kereskedők és nagykereskedők (közelebbi megjelölés nélkül), különlegességek, magánlakások, nyilvános távbeszélőállomások, posta- és távirdahivatalok, törvényhozás, ügyészség, stb. A környékbeli előfizetők a szaknévsorba nincsenek felvéve, azért ezek betűrendes névsorában a foglalkozás pontosan fel van tüntetve.

A névsoroknak ily alakban való megjelentetése nem vált be, mert 1902-ben újból a régi, egyhasábos alakkal találkozunk, szaknévsor nélkül. Ettől kezdve a névsorokat évenként hatszor, minden páratlan számú hónapban a budapesti m. kir. posta- és távirdaigazgatóság jelentette meg. Újítás, hogy a borítéklapon olvasható fontos tudnivalók szerint már csak *számmal* kell kapcsolást kérni. Névvél csak tűzoltók, mentők, rendőrség, vízművek, valamint az utolsó névsor megjelenése után bekapcsolt új előfizetők hívhatók. Külön részben vannak felsorolva az állami bérlők, vagyis azok az előfizetők, akik állomásukról csakis távolsági beszélgetéseket folytathattak.

1903-tól a névsorok évenként januárban, márciusban, májusban, augusztusban és novemberben, tehát ötször, 1909-ben már csak háromszor jelentek meg. Alakjuk állandóan egyhasábos. A Franklin Társulat állította elő. A telefon fejlődését mutatja, hogy a névsorok terjedelme 1910-ig, az 1897. óta eltelt 13 év alatt 100 oldalról 960 oldalra növekedett.

1909. óta a névsorokban egyes távbeszélő előfizetők neve és kapcsolási száma között * jel található. Ezekről az állomásokról az előfizetők helyközi beszélgetéseket bonyolítottak le.

Az előadottak szerint 1910-ig a névsoroknak sem alakja, sem besorolása, sem megjelenési ideje nem volt szabályozva. Ennek oka az volt, hogy az intézmény a névsorkiadás tanulmányozásánál alig jutott tovább.

A háborút megelőző idők nagy gazdasági és technikai fejlődése, valamint az ezekkel járó anyagi jólét, bőven rendelkezésre álló költségvetési hitelek lehetővé — sőt szükségessé — tették, hogy a távbeszélő névsorok sűrűn (évenként ötször, hatszor, sőt tizenkétszer) kiadassanak és emellett pótfüzetek is megjelenjenek. Egyhasábos alakban, nagytípusú, petit nagyságú betűkkel készültek s mert a helyi takarékoskodni nem kellett, egy-egy címnek egy, sőt két oldalszélességű sor is jutott. Ezzel együtt járt a sok, ki nem használt terület, ami a névsorok terjedelmét szükség nélkül növelte. A pótfüzetek amellett, hogy egybeállításuk nagy fáradtsággal és sok költséggel jár, a gyakorlati életben nem válnak be. Kezelésük nehézkes, kis terjedelmük miatt elkallódnak vagy feledésbe mennek.

A névsoroknak gyakori, teljes terjedelemben való megjelentetése címanyaguk felszaporodása következtében sok költséggel és emellett fáradsággal, hosszas munkával járt. Ez a megterhelés tette szükségessé, hogy kiadásuk kérdését rendszeresen szabályozzák.

A terjedelmet csökkentendő, a m. kir. posta 1911-ben újabb alakra tért át. A névsorok oldalmérete 12.5×20 cm helyett 15×22 cm lett. A ki nem használt területek csökkentése érdekében minden oldalon egy hasáb helyett kettő van. Ezzel a könyv vastagsága 960 oldalról 560 oldalra csökkent. Egyúttal szabályozást nyert a megjelenés időpontja is, amennyiben ezentúl a budapesti és vidéki névsorok évente kétszer, júniusban és decemberben adtak ki. A közbeeső időközökben pótfüzetek jelentek meg.

Ezek a m. kir. postavezérigazgatóság hivatalos kiadásai, előállításukkal Schulhof Károly szegedi nyomdáját bízták meg.

A hivatalos kiadású budapesti és vidéki névsorok mellett nem hivatalos kiadású szaknévsor is van. Ez is kétszer jelent meg évenként Schulhof magánvállalkozásában, saját felelősségére és költségére 76.000 példányban. Címe: „Magyarország összes érvényben levő távbeszélő-hálózata előfizetőinek a m. kir. Kereskedelemügyi Miniszter Úr Önagyméltóságának engedelmével foglalkozás szerint összeállított szaknévsora.” Tehát országos szaknévsor. Csak azokat az előfizetőket vette fel, akik azt kifejezetten kérték és a felvétel díját megfizették. Felvételi kényszer nem volt. A közhivatalok, állami- és köz-

intézetek, jótékony célú egyesületek állomásait díjtalanul kellett felsorolni. Tilos volt a feltűnőbb szedés, a beiktatások keretezése, valamint a beiktatások szövege közé magyarázó pótsorokat beilleszteni. Ezt a szaknévsort is díjtalanul kapták az előfizetők. A felvétel díja 40 betűig 2, 70 betűig 5, és 100 betűig 7 K volt.

A szaknévsorban hirdetések is megjelenhettek. Ezeket csak a névsorok végén, tetszés szerinti mennyiségben, valamint az egyes oldalak alsó részén, 40 mm szélességű területen lehetett közölni. A szöveg és az egyes névsoroldalak között hirdetések elhelyezése nem volt megengedve.

A hirdetések vagy 20, illetőleg 40 mm-es szalag, vagy 20, illetőleg 40 mm-es hasábhirdetések lehettek. Schulhof minden egyes oldalon egyforma 40 mm-es helyet hagyott a hirdetések elhelyezésére, akár volt arra a helyre megrendelése, akár nem. Utóbbi esetben az üresen hagyott helyre kinyomatta: „Ez a hirdetési hely kiadó.” Díjukat maga szabhatta meg.,,

A szakmajegyzéket magyar és német, a szakrovatok elnevezését magyar, német és francia nyelven is feltüntette, miáltal a szaknévsorok nemzetközi viszonylatokban is használhatók voltak.

1911-től kezdve a névsorok fedőlapja vékony nyomópapíros helyett kemény lemezpapírosból, piros vászonháttal készült.

Azután, hogy Schulhof a megbízatást elnyerte, nyomdájával Szegedről Budapestre költözött és 1912-től kezdve a névsorok a Schulhof-féle nyomdából alakult „Magyar könyvnyomda és kiadó vállalat részvénytársaság” kiadásában jelentek meg

A részvénytársaság engedélyt kapott arra is, hogy a szaknévsorba az egyforma kiviteli és egyenlő tartalmú beiktatások helyett keretezett, vagy vastagabb, sőt nagyobb és vastagabb betűs, valamint bővebb, reklámtermészetű beiktatásokat is felvehet. Ezzel a szaknévsor hasonló lesz a maihoz.

1912-ben kapcsoltatott be a József-központ. Ennek nyomát a névsorokban is megtaláljuk olyképpen, hogy az átkapcsolt állomás hívószáma mellett negatív-szedéssel (fekete alapon, fehér betűkkel és számokkal) ez a kitétel áll: „okt. 20-tól J....”.

A háború kitörésével a névsorok kiadásában is zavarok következtek, úgyhogy az 1914. decemberi, valamint 1916. júniusi kötet elmaradt. Ezzel szemben az 1915-ös és 1917-es évfolyamok mindkét kötete napvilágot láthatott.

A háború hosszú tartama alatt minden anyagunkból kifogytunk. Nem állott rendelkezésre a névsorok hátához szükséges vászon sem. Emiatt már nem kemény lemezfedéssel és vászonháttal, hanem kartonlemezborítékkal készültek. Ezzel a névsorok mai alakjához egy további lépéssel közeledtünk.

1918-ban, majd a forradalom és a kommunizmus miatt 1919-ben a papíros beszerzése is nehézségekbe ütközött. Ennek következtében, valamint azért is, mert a Magyar könyvnyomda és lapkiadó vállalat rt. a háborús viszonyok következtében megszűnt, ezekben az években

a névsorok egyáltalán nem jelenhettek meg. 1920-tól a m. kir. posta a Révay Testvérek nyomdáját bízta meg előállításukkal. Itt készültek 1920-tól 1924-ig.

Az 1921. évi budapesti távbeszélő betűrendes névsorban jelentek meg 1894 óta újból hirdetések, ezeket, valamint az azután közöltek már a m. kir. posta hirdetőhivatala gyűjtötte.

A távbeszélő rohamos fejlődése, valamint az igen korlátozott mértékben rendelkezésre álló költségvetési hitelek arra kényszerítették a m. kir. postát, hogy a távbeszélő-névsorok alakját újból megváltoztassa. 1925 óta a Pallas-nyomda a névsorokat háromhasábos alakban és az eddigieknél kisebb, ú. n. nonpareill-betűkkel szedi. Ezáltal egyrészt több előfizető sorolható fel egy-egy oldalon, másrészt újból kevesebb lett a szöveg által ki nem használt terület.

A névsornak kiadásával 1926. közepén a m. kir. postavezérigazgatóság a m. kir. posta hirdető hivatalát bízta meg. A hirdető-hivatal 1927 óta minden évben rendszeresen megjelenteti a távbeszélő-névsorokat és pedig minden júniusban a budapesti, novemberben a vidékieket. A névsorok újból két részből állanak, amelyek közös kötetben jelennek meg. Az első rész a betűrendes, a második a szaknévsor.

A hirdető-hivatal könnyebb áttekinthetőség céljából a szaknévsorokban szétszórta feltalálható rokontermészetű szakrovatokat főcsoportokba gyűjtötte egybe, ezek régi helyén pedig utalást találunk arra a főcsoportra, ahol jelenleg vannak.

Az 1931. év a távbeszélő-névsorok történetében ismét új fordulatot jelent. A távbeszélő-előfizetőknek immár közel 50.000-es létszámának a 864 oldalas köntös ismét szűk lett.

A háromhasábos alakról ez évben térünk át a négyhasábos rendszerre, egyúttal pedig a névsorokból sok, ma már felesleges adatot elhagyunk és oldalterületüket is növeljük.

Örvendetes, hogy ez az átalakulás egybeesik a magyar telefon 50 éves évfordulójával és így ezzel is alkalom nyílik a magyar telefon fejlődésének külső dokumentálására.

A m. kir. posta a távbeszélő-névsorok pontos, megbízható egybeállítására mindig súlyt helyezett. Így többek között már az 1897. évi névsor fedőlapján külön figyelmeztetésben kéri az előfizetőket, hogy a személyükre és foglalkozásukra vonatkozó változásokat olvashatóan írt közleményben küldjék be. Ez tette lehetővé, hogy a névsorok cím-tárai szerepét is betöltsék. Címirodák közlése szerint megjelenésük után egy évvel is címanyag tekintetében még 90%-ban megbízhatók és kielégítők.

Érdekes végül megemlíteni, hogy a névsorok előállításához 14—15 waggon papírosra van évente szükség. Ez nem is olyan sok, ha meggondoljuk, hogy a budapesti névsorok 65.000, a vidékiek 40.000, összesen 105.000 példányban jelennek meg s így jelenleg a legnagyobb példányszámú magyar könyveknek tekinthetők. Ezzel szemben 1911-ben az országos szaknévsor mindössze csak 76.000 példányban állított elő, pedig azóta országunk kétharmadrésze idegen járom alá jutott és így a magyar telefon szempontjából nem vehető számításba.

1897-ben csak két külföldi helyközi távbeszélő-összeköttetésünk volt, a belföldiek közül is alig egynéhány létesült. Ma úgyszólván az egész világgal, sőt a tengereket járó hajóórással is kaphatunk telefonösszeköttetést.

Mily át sem tekinthető, szinte végtelennek vehető perspektívája nyílik a fejlődés további lehetőségének...

